

*Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)*

**ЗБІЛЬШЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЖІНОК У ПРОЦЕСІ
ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЯХ**

**Звіт за результатами опитування політичних партій,
представлених у Верховній Раді України**

Київ 2010

ГОЛОВНІ ВИСНОВКИ

- В опитуванні взяли участь 8 з 16 політичних партій, представлених у Верховній Раді України. Це такі партії: ВО «Батьківщина», Європейська партія України, Народна партія, Народний Рух України, Політична партія «Вперед, Україно!» (Народна Самооборона), Українська народна партія, Українська республіканська партія «Собор» та Українська соціал-демократична партія.
- Основні труднощі, з якими довелося стикнутися під час організації дослідження, полягали у відсутності або недостатній інформації про секретаріати партій у відкритих джерелах, недостовірних або застарілих контактних даних на офіційному сайті Верховної Ради України, відсутності інформації про громадські приймальні партій тощо. Реакція партій на пропозицію взяти участь у дослідженні була також досить уповільнена, а декілька партій так і не змогли надати відповіді або призначити час інтерв'ю протягом місяця від дати звернення. Така ситуація, на нашу думку, свідчить або про відсутність інтересу до теми дослідження у половини партій, або про слабку публічність та організаційну структуру партій.
- Представники всіх партій, які взяли участь в опитуванні задекларували своє позитивне ставлення до участі жінок у політиці. Також майже всі респонденти вважають, що немає принципових відмінностей, переваг або недоліків у чоловіків або жінок політиків, а роль та значення політичного діяча в Україні залежить не від його статі, віку або національності, а від його досвіду, принципів та політичної волі.
- Представники політичних партій зазначили, що в Україні є яскраві приклади жінок в політиці, та існує тенденція до збільшення їх чисельності на провідних посадах. Натомість під час більш детального розгляду і порівняння кількісних показників, виявилася і підтвердилася спільна тенденція щодо співвідношення жінок та чоловіків на різних політичних щаблях. Якщо у більшості місцевих осередків жінки представлені майже порівну з чоловіками, а в деяких навіть переважають, то чим вищі партійні посади, тим менше жінок представлено на них. Таким чином, співвідношення жінок та чоловіків в парламенті є зовсім нерівномірним - лише 7,5 % народних депутатів є жінками.
- Всі представники партій, які взяли участь в опитуванні, зазначили, що в лавах їхньої партії немає проявів дискримінації щодо жінок, а також наголосили, що надають своїм кандидатам політичну, організаційну, методичну та агітаційно-пропагандистську підтримку та фінансування незалежно від статі кандидата.
- Серед причин, які стримують більш активну участь жінок у політичному житті, найчастіше називають такі: традиційне сприйняття ролі жінки в суспільстві, як матері і дружини, низький рівень політичної активності жінок, свідомість жінки, неоформленість жіночого руху в Україні, небажання жінок брати більш активну участь у керівних структурах партій, інколи протидію чоловіків-політиків.
- Жодна з партій, які взяли участь в опитуванні, не підтримує ідею введення спеціальних квот для жінок і не вважає це ефективним інструментом для залучення більшої кількості жінок, які балотуються на посади від партій.

*Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)*

- Зазвичай партії не докладають спеціальних зусиль для додаткового пошуку або залучення саме жінок до складу своєї політичної сили. Більшість партій наголошують на професійних, лідерських та ораторських здібностях партійців і вважають, що жінки самі мають проявляти ініціативу та бажання брати активну участь у політичному житті. Тільки ВО «Батьківщина» та Народна партія зазначили, що провадять активний та цілеспрямований пошук і виявлення жінок із лідерським потенціалом, які могли би балотуватися як на національному, так і на регіональному рівнях, і позитивно ставляться до навчальних програм для жінок для подальшої політичної діяльності.
- Здебільшого партії не вбачають прямого взаємозв'язку між наявністю більшої кількості жінок у керівництві партій та прихильністю жінок-виборців. Проте аналіз перших п'ятірок партій та блоків засвідчує, що більшість партій під час проведення виборчої кампанії намагаються дотримуватися принципу «одна жінка в першій п'ятірці», хоча насправді жінки-кандидати ніколи не складають п'яту частину прохідного списку.
- Таким чином, дослідження виявило ще одне протиріччя. З одного боку політичні партії декларують рівні умови та відсутність дискримінаційної політики щодо жінок в їхніх партіях. З іншого боку, відсутність жінок на керівних політичних посадах пояснюють тим, що перевага надається більш професійним та конкурентоспроможним кандидатам (де факто чоловікам). Водночас діяльність із цілеспрямованого залучення, навчання та підсилення ролі жінок у роботі своєї політичної сили не викликає інтересу в більшості опитаних партій.

Організатори дослідження:

Український Жіночий Фонд (УЖФ) – міжнародна благодійна організація, заснована 2000 року, яка надає інформаційну, консультативну та фінансову допомогу організаціям громадянського суспільства з України, Молдови і Білорусі. УЖФ представляє в Україні Мережеву жіночу програму Інституту відкритого суспільства – Нью-Йорк, є членом Міжнародної мережі жіночих фондів та Форуму грантодавців України.

Міжнародна мережа гендерної політики (IGPN) – неприбуткова, недержавна організація, яка сприяє реалізації гендерно зваженої та гендерно чутливої публічної політики на всіх рівнях глобального співтовариства та відстоює реалізацію соціальних, економічних та культурних прав жінок. Мережа об'єднує організації країн Східної, Західної, Південно-Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії.

Інформація про дослідження:

Опитування проводилося в Україні з 1 березня до 2 квітня 2010 року. До участі у дослідженні були запрошені українські політичні партії, представлені у Верховній Раді України. Опитування проводилося методом інтерв'ю за визначеним переліком запитань, однакових для всіх учасників дослідження. Опитування в Україні є складовою комплексного мережевого дослідження, в якому також брали участь парламентські політичні партії Грузії та Казахстану.

Мета дослідження:

Цілісно оцінити ситуацію в Україні щодо рівня залучення та представлення жінок у політичному русі та процесі прийняття рішень і з'ясувати позиції політичних партій щодо наявної ситуації.

Політичні партії, які взяли участь в опитуванні:

Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»
Європейська партія України
Народна партія
Народний Рух України
Політична партія «Вперед, Україно!» (Народна Самооборона)
Українська народна партія
Українська республіканська партія «Собор»
Українська соціал-демократична партія

Політичні партії, які відмовилися від участі в дослідженні:

Комуністична партія України
Партія «Реформи та порядок»

Політичні партії, які не надали відповіді на запитання та не призначили часу інтерв'ю протягом місяця від дати звернення:

Партія захисників Вітчизни
Партія регіонів
Християнсько-Демократичний Союз

I. СТАВЛЕННЯ ДО ЖІНОК В ПОЛІТИЦІ І ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Представники всіх партій, які взяли участь в опитуванні, висловили своє позитивне ставлення до участі жінок у політиці. Також майже всі респонденти вважають, що немає принципових відмінностей, переваг або недоліків у чоловіків або жінок політиків, а роль та значення політичного діяча в Україні залежить не від його статі, віку або національності, а від його досвіду, принципів та політичної волі. Участь у політичних процесах гарантується Конституцією кожному громадянину, незалежно від статі. Отже жінки, так само як і чоловіки, якщо вони хочуть бути справжніми громадянами, повинні займатись політикою. Загалом, професіоналізм, в тому числі в політиці, не має гендерних ознак. Розмежування слід проводити за глибиною профільних знань, багатством досвіду, заслугами в професії, широтою кругозору.

Щодо окремих рис, притаманних саме жінкам у політиці, найчастіше зазначали те, що жінки більш вдало роблять тактичні кроки, більше концентруються на деталях, краще розуміються на соціальних і гуманітарних проблемах, є гнучкішими, а відтак частіше можуть перевести конфлікт у конструктивне русло. Завдяки позиції жінки суспільство стає більш гуманним та справедливим, а політична ідеологія стає системнішою, комплекснішою, способи досягнення мети - більш реалістичними. Перевагою жінок є послідовність, стійкість до стресів та позитивне мислення. Чоловіки-респонденти також зазначили, що наявність жінок в парламенті, на політичних дебатах, мітингах або зустрічах має свій шарм, також жінки в політиці надихають чоловіків на більш плідну роботу, а в присутності жінки чоловіки-політики стають уважнішими і стриманішими в своїх словах.

Представники парламентських партій також зазначали про прогресивний вплив гендерної політики на соціальний добробут країн Північної Європи. Норвегія, Швеція, Фінляндія, Ісландія, а також Канада та Нова Зеландія, які мають значні досягнення у розв'язанні питання рівності статей, досягли найвищого благополуччя серед країн світу внаслідок того, що питання рівних прав і можливостей стало напрямом державної і партійної політики. Проте озвучувалася і позиція, що стать практично ніяк не впливає на ефективність участі в політичних процесах. В країнах Європи, приміром, є чимало жінок як в національних урядах, так і керівництві Європейського Союзу, але не можна сказати, що вони чимось надто відрізняються від політиків-чоловіків.

II. ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК У ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ПАРТІЯХ

Представники політичних партій зазначають, що в Україні є яскраві приклади жінок в політиці, та існує тенденція до збільшення їх чисельності на провідних посадах. Натомість під час більш детального розгляду і порівняння кількісних показників, виявилася і підтвердилася спільна тенденція щодо співвідношення жінок та чоловіків на різних політичних щаблях. В деяких політичних силах серед рядових членів партії жінки представлені майже рівномірно, а в деяких партіях кількість жінок навіть переважає. Проте чим вищі партійні посади, тим менше жінок представлено на них. Таким чином співвідношення жінок та чоловіків в парламенті є зовсім нерівномірним: лише 7,5 % народних депутатів є жінками.

Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»

**Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)**

З 11 посад виконавчого комітету партії 1 посаду обіймає жінка. З 155 членів парламенту від виборчого блоку 10 депутатських мандатів мають жінки. Наразі немає статистичної інформації щодо кількості жінок-депутаток місцевих рад.

На думку представників партії, таке представництво жінок на провідних посадах партії є недостатнім.

Європейська партія України

У Європейській партії жінки складають більше половини центрального апарату партії та приблизно чверть регіональних керівників. Половина членів виконкому партії - жінки. На жаль, в Європейській партії тільки один представник в парламенті і він чоловічої статі. Представники партії переконані, що в наступному складі парламенту представників Європейської партії, в тому числі жінок, буде більше. Партія готується до проведення місцевих виборів і наразі не має представництва у міських та сільських радах.

Народна партія

Із загальної кількості членів Народної Партії чоловіків – 184.213, жінок – 144.399 осіб. Народна Партія прагне досягнути гендерного балансу в партійних лавах, тому різниця в кількісному складі чоловіків та жінок-партійців поступово зменшується. Майже вдалося зреалізувати принцип гендерного балансу в таких регіональних парторганізаціях, як Волинська (51,6% чол., 44,4% жін.), Закарпатська (55,2% чол., 44,8% жін.), Київська (54,3% чол., 45,7% жін.), Чернівецька (56,8% чол., 43,2% жін.), Одеська та Севастопольська міська (52% чол., 48% жін.). А в Донецькій, Дніпропетровській, Миколаївській, Івано-Франківській, Херсонській, Черкаській та Чернігівській регіональних організаціях кількість жінок-партійців переважає відповідно на 5,8%, 12,5%, 9,4%, 3,9%, 13,1%, 10,1% та 3,6%.

З 18 посад виконавчого комітету партії 2 обіймають жінки. З 20 членів депутатської фракції „Блок Литвина” у Верховній Раді України 2 – жінки (10%). З 26.000 депутатів місцевих рад від партії близько 12.000 – жінки.

Жінки складають 10% Політради Народної Партії, 10% Політвиконкому партії, 8% голів регіональних організацій Народної Партії, 25% керівного складу секретаріатів регіональних організацій партії, 75% керівного складу Апарату Народної Партії.

Народний Рух України

В Народному Русі України жінки обіймають низку керівних посад на різних рівнях: голови крайових організацій в Запорізькій, Луганській областях, заступники голів в Донецькій, Київській, Одеській, Хмельницькій областях, керівники управ у Волинській, Донецькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Миколаївській, Полтавській, Тернопільській, Черкаській, Чернівецькій, Хмельницькій обласних організаціях.

Політична партія «Вперед, Україно!» (Народна Самооборона)

В партії не ведеться статистика кількості жінок-членів партії, що, на думку представників партії, ще раз засвідчує, про відсутність штучного поділу на жінок і чоловіків. Представництво жінок і чоловіків на різних рівнях влади залежить виключно від їхніх професійних якостей. Серед делегатів, які обиралися на з'їзд партії, жінки склали близько 40%. З 5 заступників голови партії 1 жінка. З 4 депутатів парламенту 1 жінка.

Народна Самооборона з'явилася після проведення виборів до місцевих рад, представники партії в місцевих радах – це люди, які приєдналися до партії, вже перебуваючи на цих посадах. Є жінки-голови сільських рад від Самооборони, але точної статистики немає, орієнтовно ця кількість складає 15-16 жінок зі 100.

Український жіночий фонд

Вул. Артема, 79, офіс 38, Київ 04050, Україна,

Тел.: (+38044) 568-5389, факс: (+38044) 484-6205, E-mail: uwf@uwf.kiev.ua, <http://www.uwf.kiev.ua>

Українська народна партія

30% від загальної кількості партійців складають жінки. Найвищим органом прийняття рішень в партії є з'їзд. Оперативні рішення приймаються на Центральному Проводі або Правлінні. У кожному з цих органів є представники жіночої і чоловічої статей. Рішення приймаються більшістю голосів. Таким чином, на думку представників партії, будь-яке рішення партії є результатом міжстатевого консенсусу.

У виконавчому органі УНП – Секретаріаті – пропорція жінок і чоловіків 1 до 3. Утім, жінки займають важливі посади, тож мають певний вплив на роботу Секретаріату. УНП має 6 народних депутатів. Всі – чоловіки. Критерієм висування людини на певну посаду має бути авторитет у партії та професійність, а не примарний «необхідний відсоток жінок».

УНП має близько 9.000 депутатів місцевих рівнів. Жінок – 25%. Причиною можна вважати більшу зацікавленість жінок у вирішенні практичних питань, чим і займаються місцеві ради.

Українська республіканська партія «Собор»

Із 62 членів Центральної Ради партії, 28 – жінки. Впродовж історії партії до складу парламенту входило 32 члени УРП «Собор», із них – лише дві жінки. На думку представників партії, це може бути пов'язано із тим, що жінки є менш пасіонарними у внутрішньопартійному праймеріз до виборчого списку. Наразі немає статистичної інформації щодо кількості жінок-депутаток місцевих рад. Проте, жодних штучних перешкод щодо участі жінок у роботі партії не існує.

Українська соціал-демократична партія

В Українській соціал-демократичній партії кількісне співвідношення жінок і чоловіків - 40% до 60%, тобто майже порівну. Перший заступник Голови УСДП Олена Шустік, є також заступником Голови фракції БЮТ у парламенті. Три обласні осередки (Черкаська, Чернігівська і Сумська обл.) очолюють жінки.

III. ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ДО АКТИВНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖІНОК

Всі представники партій, які взяли участь в опитуванні, зазначили, що в лавах їхньої партії немає проявів дискримінації щодо жінок. Також не зазначили якихось певних перешкод саме для жінок під час висування та певні посади. На думку політиків, жінки мають такі самі перешкоди, як і чоловіки: партійна конкуренція як всередині партії, так і з іншими партіями.

Серед причин, які стримують більш активну участь жінок у політичному житті, найчастіше називають традиційне сприйняття ролі жінки в суспільстві, як матері і дружини, низький рівень політичної активності жінок, свідомість жінки, неформальність жіночого руху в Україні, протидія чоловіків-політиків, небажання жінок брати більш активну участь у керівних структурах партії.

Жінки представлені у більшості керівних органів партій, але кількісно переважають чоловіки. Жінки займають посади обласних, міських та районних керівників партій. Як члени цих керівних органів, жінки мають такі ж повноваження, як і чоловіки. Найбільше жінок представлено у керівних структурах первинних організацій партій.

IV. СТРАТЕГІЇ ЩОДО ЗБІЛЬШЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЖІНОК У ПАРТІЇ

**Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)**

Більшість партій не зазначили, що мають цілеспрямовану стратегію щодо збільшення кількості жінок в своїх лавах.

Найбільш чітку позицію з цього питання висловили ВО «Батьківщина», яке має жіноче крило партії під назвою «Жінки Батьківщини», та Народна партія, які вважають, що основним засобом підвищення представництва жінок у владі є розвиток політичної свідомості жінок і активізація жіночого руху, а також залучення жінок-активістів партії до кадрового резерву партії. Статут партії «Собор» передбачає паритетну участь чоловіків та жінок у діяльності партії. Опосередковано цей принцип також присутній у Статуті Народної партії. Народна партія також засвідчила, що має базу даних жінок-партійців із лідерським потенціалом, активно звертається до неї і залучає жінок до політичних кампаній та іміджевих проєктів Народної партії.

Переважно партії не докладають спеціальних зусиль для додаткового пошуку або залучення саме жінок до складу своєї політичної сили. Більшість партій наголошують на професійних, лідерських та ораторських здібностях партійців і вважають, що жінки самі мають проявляти ініціативу та бажання брати активну участь у політичному житті. Також побутує думка, що українські жінки обтяжені побутом та сімейними зобов'язаннями та зазвичай самі не хочуть розвиватися в межах партії. Досягнувши певного рівня, жінки відмовляються від кар'єрного зростання всередині партії.

Жодна з партій, які взяли участь в опитуванні, не підтримує ідею введення спеціальних квот для жінок і не вважає це ефективним інструментом для залучення більшої кількості жінок, які балотуються на посади від партій. А на думку команди Європейської партії, Україна, якщо вживати наукову термінологію, є постфеміністичною країною, де стать не має вирішального значення ні для політика, ні для чиновника, ні для фахівця будь-якої іншої професії. Саме тому квотування та позитивна дискримінація є неактуальним для України на відміну від США або Європи, де ще побутують стійкі стереотипи щодо жінок в політиці.

VI. УЧАСТЬ ЖІНОК В ЯКОСТІ КАНДИДАТІВ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

Коли партії починають відбір кандидатів на кожен виборчий цикл, в більшості партій питання гендерного балансу зазвичай не постає. Жодної дискусії з цього приводу не відбувається. Цьому факту представники партій дають декілька пояснень, проте майже всі наголошують на тому, що керуються при прийнятті рішень насамперед професійними якостями кандидатів, їхнім досвідом, суспільним рейтингом, здатністю відстоювати інтереси партії. Також це пояснюють відсутністю відповідних положень в статуті партії (ВО «Батьківщина») і вважають таку дискусію потрібною. В УРП «Собор», навпаки, вважають, що статут партії вже передбачає паритетну участь чоловіків та жінок і не потребує спеціального обговорення. Представники Народного Руху України зазначили, що дискусії з приводу «гендерного балансу», на жаль, не виникає через недостатню кількість рівноцінних пропозицій з жіночого боку, проте виявлені гідні пропозиції завжди вітаються. В Народній партії зазначили, що таке питання виникає, але не є визначальним для відбору кандидатів. В Українській народній партії наголошують на тому, що робота партії полягає не у пошуку жінок, а в тому, щоб об'єднати громадян, які мають однакові ідеологічні принципи і прагнуть розбудувати Україну.

Всі, без винятку, політичні партії наголосили, що надають своїм кандидатам політичну, організаційну, методичну та агітаційно-пропагандистську підтримку незалежно від статі кандидата. Якщо кандидати від партії отримують фінансування для проведення передвиборчих кампаній, то рівень цієї підтримки також не залежить від статі.

Український жіночий фонд

Вул. Артема, 79, офіс 38, Київ 04050, Україна,

Тел.: (+38044) 568-5389, факс: (+38044) 484-6205, E-mail: uwf@uwf.kiev.ua, <http://www.uwf.kiev.ua>

*Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)*

ВО «Батьківщина» та Народна партія зазначили, що проводять активний пошук та виявлення жінок із лідерським потенціалом, які могли би балотуватися як на національному, так і на регіональному рівнях. Активно розвивати і підтримувати жіночий рух, запровадити програми політичної освіти жінок пропонує ВГО "Жінки Батьківщини" та повідомляє про організацію тренінгів з організації виборчого процесу для голів обласних організацій. Українська народна партія також повідомила про організацію тренінгів з аграрних питань та покращення інформаційної діяльності, в цих заходах жінки беруть участь так само, як і чоловіки.

Представники партії «Вперед, Україно!» (Самооборона) зазначили, що тренінги окремо для жінок не проводяться, але організовуються для певних професійних груп, які складаються з жінок і чоловіків. Поділ партії на чоловіків і жінок вважають загибеллю для партії, а штучний поділ за статевими ознаками негативним явищем.

Український жіночий фонд

Вул. Артема, 79, офіс 38, Київ 04050, Україна,

Тел.: (+38044) 568-5389, факс: (+38044) 484-6205, E-mail: uwf@uwf.kiev.ua, <http://www.uwf.kiev.ua>

VI. УЧАСТЬ ЖІНОК У ЖІНОЧОМУ КРИЛІ ПАРТІЇ

Одна партія, яка взяла участь в опитуванні, повідомила, що має жіноче крило. Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» має підрозділ у вигляді ВГО «Жінки Батьківщини», яке зареєстроване в 2009 р. Ця організація має розгалужену мережу структурних підрозділів, проте через відсутність фінансування є проблеми в організації роботи. Жіноче крило не має представництва у виконавчому комітеті і практично не пов'язано з процесом прийняття рішень в партії. Наразі жіноче крило не отримує фінансової підтримки, проте представники партії вважають позитивною ідею запровадження навчальних (менторських) програм для молодших або менш досвідчених жінок-членів партії, які б дозволили отримувати підтримку чи поради від авторитетних лідерів партії, а також забезпечити обмін досвідом з жіночими організаціями та створення школи політичного лідерства для жінок.

У Народної партії немає організаційно оформленого жіночого крила. Проте відсутність такого „жіночого лоббі” всередині партії пояснюють тим, що жінки-партійці мають широкі можливості й підтримку партії в реалізації усіх своїх ініціатив через основні структурні підрозділи партії. Крім того, жінки відчутно переважають у складі молодіжного крила Народної партії, де отримують всю необхідну організаційну, інформаційно-іміджеву та фінансову підтримку в реалізації своїх громадських та політичних проектів, мають представництво у керівному складі партії. Менторські програми також існують у Народній партії, де здійснюється обмін досвідом між лідерами партії та регіональними лідерами, але ці зусилля спрямовані здебільшого на молодіжне крило.

В партії «Собор» жіночого крила не існує, а будь-які суто жіночі структури розглядаються як дискримінаційні стосовно самих жінок. В Народному Русі України наголосили на необхідності консолідації зусиль та ресурсів партії задля вирішення нагальних проблем держави, а не розділенні партії на окремі складові.

VII. УЧАСТЬ ЖІНОК В ЯКОСТІ ВИБОРЦІВ

Партії визнають, що жінки-виборці є потенційно важливим джерелом підтримки партії, адже в Україні жінки складають 63% виборців. Декілька партій наголосили, що оскільки кількість жінок в Україні переважає, відповідно жінок-виборців завжди більше у будь-якої партії.

Позиції партій щодо дій для привернення уваги більшої кількості жінок-виборців дещо різняться. Так, у ВО «Батьківщина» вважають, що серед їхніх виборців переважають жінки і потрібно активно розбудовувати і структурувати жіночий рух в Україні, сприяти вирішенню проблем жінок-виборців, розвивати політичну самосвідомість жінок, налагодити дієве співробітництво з жіночими громадськими організаціями. У партії «Собор», вважають, що партію підтримують і жінки, і чоловіки приблизно в однаковій пропорції, а загалом партія орієнтується на електоральні групи не за статевою, а за ідеологічною ознакою. Народна партія зазначає, що жінки-виборці є одним з пріоритетних джерел їхньої підтримки, а згідно узагальнених даних ряду соціологічних компаній, сегмент жіночої підтримки Народної партії становить 48%.

Досить суперечливим виявилось питання «Чи може більша кількість жінок серед політичного керівництва партії та обраних посадовців привернути увагу більшої кількості жінок-виборців?». Здебільшого партії не вбачають прямого взаємозв'язку між наявністю більшої кількості жінок у керівництві партій та прихильністю жінок-виборців.

***Опитування організовано та проведено Українським жіночим фондом (УЖФ)
в рамках проекту Міжнародної мережі гендерної політики (IGPN)***

Представники партії «Вперед, Україно!» (Самооборона) вважають, що збільшення кількості жінок в керівництві партії може мати зворотній механізм і партія втратить підтримку своїх виборців-жінок через психологічні установки. В партії вважають, що електорат мало зважає на те, чи є в керівництві партії жінки.

Аналіз перших п'ятірок партій і блоків засвідчує, що більшість партій під час проведення виборчої кампанії намагаються дотримуватися принципу «одна жінка в першій п'ятірці», проте це не означає, що жінки кандидати насправді складають п'яту частину прохідного списку.

Більшість партій вважають, що ефективно працюють над вирішенням питань, актуальних для жінок, реагують на проблеми, актуальні для жінок, у своїй передвиборчій програмі та підтримують законодавство, яке відповідає потребам та інтересам жінок.